

گه شه کردنی هه ویشه پی پیشه سازی له نیوان هاوردن و په ره پیدانی ته گنه لوژی دا.

د. هوشیار معروف
بهشی ئابووری - کۆلیژی کارگیری و ئابووری/
زانکۆی موسته نصریه
وه رگیرانی روشنبیری نوی

۹. پشت نهستورکردن هه نارده واده خوآزیت له ماوهی گویزانه وهی
ته کتولوجیایدا خه رجی و تیچوون سه ربار به خرینه سه ر نرخی
شتومه کی هه نارده که پیه وندی هه به به پروانامهی داهینان و کاروباری
داواکردن و مه کینه دانان و بهرنامه ی راهینان و راویژکاری کارگیری و
پیداویستی به کان پاریزگاری و به ره وپیش برهف به ره هه رم و ته حویلی
پاره داران و کارمه ندان بیگانه . . لیره دا به ره هه می نیشتمان ده که وینه
سه ر دوور بیانیکی له ق :-

(أ) بان ده بی تیچوون و خه رجی پیویست ده خاته سه ر، نرخ نه وسا
توانای بهر به ره کاننی له بازاره کان ده ره وه دا کز ده بیته به تاییه ق کاتیک که
به ره هه می دیاری کراوه کان له نه لقه به که مه کان ته حویلی دوور

خوینهرانی نازیز نه مه بهشی دووهمی لیکۆلیته وه که ی د. هوشیار
مبارک به ناوی گه شه کردن هه ویشه پی پیشه سازی له نیوان له بان دانان -
هاوردن و په ره پیدانی ته گنه لوژی دا که وا بهشی به که مان له له ژماره ۱۴۱
له م گوفاره بلاوکرده وه له بهر چه نه هویسه کی هونه ری بهشی
دووهمی ده واخرا وا له م ژماره به دا ده بجه یته بهر چاو خوینهرانی نازیز
له گه ل سلووریزمان .

هنارده پهره پیدانی همه‌میشمی بدمی ناهینی!

دهرته‌نجام و راسپارده‌کان

هه‌تک و داته‌که توندو تیزانه‌ی - لهو لایه‌نانه‌وه که پرووه نزمی دهرۆن -، که‌لم سالانه‌ دوایی دا راده‌ی گه‌شه‌کردن ئابووری ههریبه پهره‌ستینه‌کانه‌وه، به‌خوینانه‌وه دی، نه‌و کم و کوری به‌همیشه‌ی بی‌ترازووی دراوو داشکاندن سهرمایه‌و داخستیان به‌رووی ئابووری نیوده‌وله‌ق دا به‌جۆرێک که نه‌توانی رینگای شوین و ئاکاریکی به‌ر به‌ره‌کانی‌ی هاوسه‌نگ بینه‌میدانه‌وه، ههره‌ها خسته‌پشت گویی گيروگرفتی زینگو و کاری ویرانکاری پیشه‌سازی نوی.

نه‌مانه ههموویان وایان له‌کوئه‌لکای نیوده‌وله‌ق کرد که بیر له‌ره‌وتیکی ستراتیژی وای بکه‌نه‌وه که به‌هۆیه‌وه بتوانی کاروباری گه‌شه‌کردن پیشه‌سازی و پاراستنی زینگو به‌یه‌ک بی‌ زمان بکه‌ن ههره‌ها پال به‌و ده‌وله‌تانه‌وه ده‌نین که له‌رینگای کۆنگره‌ی ئیقلمی و نیوده‌وله‌ق یه‌وه چوارچۆیه‌یکی ستراتیژی داین بکه‌ن ههره‌ها هانی ولاته‌ پیشه‌سازی یه‌کان بدات که‌گشت ولاتانی جیهان به‌ ولاته‌ پهره‌ستینه‌کانه‌وه راپینچی نه‌و بیره‌ جددی به‌ه‌سوده‌بکه‌ن که تنه‌ا بیر له‌ دوو کاری بنه‌ره‌ق بکه‌نه‌وه که‌سووی لاسته‌وخۆ به‌ به‌رزه‌وه‌ندی ئابووری یان ده‌گه‌ی نی‌ه‌وانیش:

- (۱) به‌جیهان کردن چالاک‌ی یه‌کانی پیشه‌سازی به‌ نیشتمان یه‌کان، له‌بواری بازاری کراوه به‌ر به‌ره‌کانی.
- (۲) به‌جیهان کردن کیشه‌ی پاراستنی زینگو.

به‌هۆ هه‌له‌سه‌نگاندی گرنگترین جۆری ستراتیژی پهره‌پیدانی پیشه‌سازی و گه‌شه‌پیکردن و کارکردنیان له‌ولاته‌ پهره‌ستینه‌کاندا به‌پای ئیمه‌ گیر وگرفته‌که تنه‌ا له‌ناوه‌روکی جۆری ستراتیژی یان پهره‌پیدانی ته‌کنۆلۆژی یدا خو‌ی هه‌شارده‌دات، به‌لکو له‌وه‌دایه‌ که نه‌و ده‌وله‌تانه‌ به‌چه‌وق له‌و جۆره‌ پهره‌پیدان و پیشکه‌وتنه‌ ق ده‌گه‌ن، نه‌ه‌تا، نه‌م ده‌وله‌تانه‌ ههمیشه‌ هه‌ولی نه‌وه‌یان داوه‌ که به‌ تنه‌ا کاربکه‌ن و له‌پاشان ریازی به‌ر به‌ره‌کانی بگر نه‌به‌ر نه‌ویش به‌گۆیه‌ی نه‌و هه‌ولانه‌ی له‌بازاره‌ نیوده‌وله‌ق یه‌کاندا بۆی سازه‌بی. نه‌ه‌تا چ جۆره‌ شیوازیکی ستراتیژی، جۆره‌کانی پهره‌پیدان پهره‌وه‌ دکات و تنه‌انه‌ت چ پۆژیک هه‌ولی نه‌وه‌لی نه‌وه‌ نهدراوه‌ که نه‌خشه‌یه‌کی پهره‌پیدانی قوناغی بخه‌رتنه‌کار. هه‌روه‌ک هه‌ولی نه‌وه‌ش نهدراوه‌ که‌پاده‌ی توانیستی مرفاانه‌ به‌شیوه‌یه‌کی جددی به‌زربکه‌نه‌وه. به‌مه‌رجیک له‌نه‌جامدا ده‌گه‌ل پیداوستی ته‌کنۆلۆژیای هاوچه‌رخدا بگۆنجی.

ده‌وله‌ته‌ پهره‌ستینه‌کان، تانیستا - له‌سنووری که‌رت گشتی و که‌رت تاسیبه‌ت دا - عه‌ودالی سی‌ هاندهری سه‌ره‌کی بسون. .
(لاسایی کردنه‌وه‌و موحاكات و برالته‌ق ئاشکراو رووکش. .)

ده‌که‌ونه‌وه‌و نه‌رمونیایکی عاده‌تیا‌ن ده‌بیت. بۆیه‌ داخوازی نه‌م به‌ره‌مانه‌ که‌م ده‌کات.

(ب) یان ههمو و به‌لین و ئوبالیکی دارایی ده‌گه‌رتنه‌ه‌ستۆ نه‌وسا قازانجی که‌م ده‌بیت یان هه‌رنایبیت نه‌مه‌ش زۆرت‌ر بواری به‌ره‌م هینان فراوان بکرتیت تا تیچوونی یه‌که‌ی به‌ره‌م که‌م بکاته‌وه. به‌لام نه‌م فراوان کردنه‌ش وای پیوست ده‌کات له‌لایه‌که‌وه‌ یه‌که‌ی تازه‌ی سهرمایه‌و کاری بۆ سه‌ربار بکرتیت له‌لایه‌کی تریشه‌وه‌ لیهاتوویی و کارزانی بۆ بی‌زویت، هه‌رچی زیادرکردن مه‌ودای به‌ره‌م هینایشه‌ نه‌وا کرداره‌که‌ زۆرت‌ر شه‌رکی که‌رت گشتی ده‌بیت چونکه‌ ده‌زگای حکوومه‌ت له‌به‌ر هه‌ندی تیچی به‌رزه‌وه‌ندی ئابووری گشتی خه‌رجی نه‌م زیاده‌و سه‌ربارکردنه‌ ده‌خاته‌ نه‌ستۆی خو‌ی، له‌سه‌ر بناغی‌ی پیش‌ بینی نه‌وه‌ که‌ قازانجی دوا‌رۆز زیانه‌کانی نیستا پر ده‌کاته‌وه.

به‌لام ده‌رباره‌ی هاندانی لیهاتوویی و کارامه‌یی نه‌وا که‌می هونکاری قازانج له‌وانه‌یه‌ ماوه‌ نه‌دات نه‌م نامانجه‌ بینه‌دی له‌ناسی که‌رت تابه‌ت و به‌شیوه‌یه‌کی ته‌سک چونکه‌ ده‌زاین که‌ کاری کردن له‌م که‌رت‌دا به‌نده‌ به‌وه‌ نه‌نجامی راده‌یی (النتاج الحدی)ی کار له‌تیکرای کری زیاتر بیت. . . له‌دواییدا بزواندن نه‌م نه‌نجامه‌ پیوست به‌کری بی‌ دان و تیچوون به‌رزکردنه‌وه‌ ده‌کات. . بۆیه‌ کرداری هاندانه‌که‌ دیسان ده‌که‌ویتنه‌وه‌ سه‌رشانی که‌رت گشتی.

۱۰. کاری پته‌وکردن هه‌نارده‌ ده‌بیته‌ هۆی گواسته‌وه‌ی به‌ره‌می نیشتمان له‌باری پاراستنی بازاری ناوخو‌یی یه‌وه‌ به‌ره‌و باری په‌یره‌وی کردن لایه‌نگیری کردن بازاره‌کانی ده‌ره‌وه. . جا نه‌گه‌ر هاتوو شه‌رک و باجی نه‌و بازارانه‌ هاوشانی شه‌رکی ناوه‌وه‌ بێ و هاو‌نیشتمان بتوانی نه‌نجامه‌کان بگه‌رتنه‌ه‌ستۆ. نه‌وا هاندهری لایه‌نگیری کردن باری هه‌نارده‌ق ده‌ره‌وه‌ ئاراسته‌ی که‌سان و دامه‌زراوه‌کانی ده‌ره‌وه‌ ده‌کرتیت، به‌م جۆره‌ش شه‌رکی به‌ر به‌ره‌کانی زیاتر ده‌بیت و ئالوگۆرکردن نیوده‌وله‌ق لاوا‌تر ده‌بیت^(۱).

۱۱. گوشاری نه‌و نه‌نگوچه‌له‌مانه‌ی له‌ ئابووری یه‌ بازاری یه‌ پیشکه‌وتوووه‌کاندا ره‌نگ ده‌داته‌وه، له‌ماوه‌ی که‌سادو بی‌ بازاری دا واده‌کات داخوازی به‌ره‌می ولاتانی پهره‌ستین نیچگار که‌م بیت به‌لام گه‌لی له‌ داخوازی به‌ره‌می ولاتانی پیشکه‌وتوو که‌متر. . له‌نه‌جامدا نه‌و پیشه‌سازییانه‌ی بۆ پشتگیری هه‌نارده‌ فراوان ده‌کرتین له‌وانه‌یه‌ تووشی هیوارووخانیکی گوره‌ بین که‌ ناسه‌واره‌کی تا‌ماوه‌یه‌کی دریز هه‌رده‌مینی به‌تابیه‌ت کاتی نه‌و نه‌نگوچه‌له‌مانه‌ دووباره‌ ده‌به‌وه‌و گوشاری خه‌رج و باج یان مه‌رجی پاریزگاری تازه‌ زیاد ده‌کهن، نه‌وسا خالی بۆ دواوه‌ هه‌لگه‌رانه‌وه‌ ده‌رده‌کویت.

به‌م جۆره‌ نه‌گه‌ر نه‌و فراوان کاری یه‌ هه‌ندی ولاتانی پهره‌ستین، به‌تابیه‌ت ولاته‌ نه‌وتینه‌کان به‌دیسان هیناوه‌ نه‌بتوان پهره‌پیدان به‌ راوه‌ی زیاتر یان ئارام گرتوو دریزه‌ بی‌ بدات^(۲) نه‌وا ستراتیژی به‌هیزکردن

A. M. Bfoak; Sustained Development, Trends and policies Hitters. Cambridge, 1993 PP5-9.

UNIDO, Industrial Development, Global Reports, 1996, Oup, London, 1996

٤. هوشيار معروف: تغييرات الناتج التحويلي والمجاهات الانتاجية والتشغيل مؤتمر كلية الادارة والاقتصاد/ الجامعة المستنصرية، بغداد ١٩٩٠.

H. Hooker; Privatization and Restless Nations, Rettlede, London, 1994.

٦. البنك الدولي: نحو عمل مشترك للحفاظ على البيئة واستراتيجية البيئة لتحقيق التنمية القابلة للاستمرار في منطقة الشرق الاوسط وشمال افريقيا، واشنطن ١٩٩٤ ص ١١.

٧. فلاح سعيد جبر: الصناعات الغذائية والامن الغذائي، النفط والتنمية العدد الثالث، اذار، نيسان ١٩٨٩.

٨. لمزيد من التفاصيل، راجع: Un, Import - Substitution and Export Promotion in E.C. A. F. G. Countries, Bangkok, 1964.

G. Cukor, (Industrial Development Strategy in Developing Countries) in T. Fold; Economic Development, Akademiai Kiado, Budapest, 1978 PP44-56.

M. Shinohara, (Economic Development and Foreign Trade in Pre-war Japan) in T. Szentes; The Political Economy of Underdevelopment, Akademiai Kiado, Budapest, 1983 PP242-244.

الامم المتحدة، تقرير التجارة الدولية، نيويورك ١٩٨٩.

G. van lint, Industry on the Move, ILO, Geneva, 1992.

un, Industry in the 1980s, Structural Change and Interdependence, New - York 1983 PP 33, 57 6

un, Economic and Social Council, The Manufacturing Sector in the Escwa Region in the 1980s.

Industrial

Development Series, No. 5, 25 Dec. 1987.

(٩) تجاوزت ديون الاقطار النامية في نهاية ١٩٩٦ اكثر من ترليونين من الدولارات والتي بلغت حوالي ٤٠٪ من GDP وهذا يمثل اكبر استنزاف في الدخل القومي وامكانات التنمية IEC, World Statistics ataglamce, sep. 1996 وفي دراسة خلال ١٩٧٩ -

وله نه نجاحا پره پيدان بهر درآم نايت و هره هاراده گه شه كردن هه ميه پره وروى چنه بارى كى نزم ده بيه وهه و قهرزى كوى كه له كه بو وهه ميه داهان نه وه ايهت و يه ده كى نيه ماري كل ده كات و ده بخته بارى كى شلوه وهه .

وهو بهر هنگار بوونه وهى هم راستيانه پيوسته له سر ولاته پره سته كان و له وانس عراق، كه جورى ستراتيژى و پراوپرى ته او بگرنه نه سته، له چوار چيوه هره وه زى ثقيلمى و نه خسه بو كيشراودا كار بكن . وه بهر بهر كوى پاراستنى پيه سزى لابه رن، تاپيه سزى يه كانيان متمانه به خونيان بكن و بهر وه بهر بهر كاني راسته وخو هنگاو ببن .

هه ره وه قوناغى يه كه م نه و نه كه ده خانه سه رشانى گشت هه ريه كان كه ده ست له زياد كردن بارى نيه ماري هه لگرن، تا به ته واوهت بتوانن واقعى پيه كهرى پيه سزى به هه مو و رده كارى يه كى چالاكى و شوين و دامه زراو و جورى نه كولوژى و يه ده كى داراى و پيه ونلى نه كنىكى يه وه ده ست نيه ان بكن .

له پاش نه وهى هه مو راست كردنه وه يه كى پيوست، به مبه سقى تكاملى پيه سزى و ده ست نيه ان كردن نه لقه و ونه كان بهر هم هينان و ديارى كردن سنورى تواناى بهر بهر كاني سازه كرين . نه وه له وكاته دا ده توانين چالاكى وه بهر هينان له ريگاي بهر نامه يه كى هاندمرانهى ناسكه وه بهر ده وام بيه وه كه بتوان وه بهر هينان بهر وه بهر توانترين چالاكى و شوين و دامه زراو ناراسته بكات .

له م بواره دا وابه پيوست ده زانين كه له تاقى كردنه وهى ژاپون، له بوارى كاروبارى ته عويز كردن هاورده به بارى پته و كردن هه نارده بكو ليه وه .

ليه شدا نمونه يه كى تايهت هه يه كه شايان بايه خ پيدانه نه م نمونه يه ش ده گهر يته وه بو سالى ١٩٣٧ كاتيك كه K. AKAMATUS، له دانشگاي Hitosubashi وه جوره ليكوليه وه يه كى به ناوى همراوى به بالداره ده شته كى يه كان - Gees Flying Pattern"، ناماده كرد كه بارى نابوورى له بارى پيره و كردن نه وه پيه سزى يانهى كه له برى هاوردهى شمه كى نيه سته لاهكى يه وه بهر وه نه وه پيه سزى يانه بگورى كه نه عويزى هاوردهى شمه كى سه رمايه دارى ده كنه له پاشان بهر وه نه وه پيه سزى يانهى كه هه ناردهى نيه سته لاهكى پته و ده كنه و له دووايش دا بهر وه نه وه پيه سزى يانهى كه هه ناردهى سه رمايه دارى پته و ده كنه .

په راويزه كان :-

١. هوشيار معروف: (التحول البناني وتطور العلاقات القطاعية في العراق) مؤتمر كلية الادارة والاقتصاد/ الجامعة المستنصرية بغداد ١٩٩٢ جدول رقم (٣).

Development, Yale University Press, New Haven, 1959 P125.

Un; Economic and Social Council; op. cit P. (١٩) Zarembka; Accumulation of capital in the Periphery, ILO, Geneva. 1983. P20

Un; Esc AP, Economic Buuetin for Asia and the Pacific, Vol xxv111 No. 1/2 Jan./ Dec. 1977, New York, 1977 P40

G. Cukor; Op. cit P56.

D. Salvatore and E. T. Dowling, Theory and Problems of Development Economics, Mc Graw - Hill, N.Y. 1997.

M. Shinohara; Op. cit. P233. (٢٢)
الخلاصة

التنمية الصناعية المستديمة بين تعويض الاستيراد والتطور التكنولوجي

د. هوشيار معروف

الجامعة المستنصرية/كلية الادارة والاقتصاد

يتناول الموسوم التنمية الصناعية المستديمة بين تعويض الاستيراد والتطور التكنولوجي هذه الموضوعية المستديمة بين تعويض الاستيراد والتطور التكنولوجي هذه الموضوعية من خلال خمسة محاور رئيسة وهي على التوالي (١) مفهوم التنمية المستديمة ومقوماتها الاساسية (٥) استراتيجية تعويض الاستيرادات وعملية التنمية المستديمة (٣) التطور التكنولوجي والتنمية المستديمة (٤) استراتيجية تعويض الاستيرادات والتطور التكنولوجي (٥) التحول نحو استراتيجي تعويض الصادرات والتنمية المستديمة .

ومن خلال هذه المحاور يتناول التقلبات الشديدة بالاتجاه الهابط التي شهدتها معدلات النمو الاقتصادي للاقطار النامية في السنوات الاخيرة وما رافق ذلك من عجز في موازين المدفوعات وتدهور في رؤوس الاموال وعدم الانفتاح على الاقتصاد العالمي من خلال موقع تنافسي متكافئ واهمال مشكلات تلوث البيئة والتخريب للصناعات الحديثة مما دفع بالمجتمع الدولي الى البحث عن صيغة استراتيجية للتوافق بين التنمية الصناعية وحماية البيئة .

ومن خلال ذلك يرى الباحث بان المشكلة لا تكمن في ذات الانماط الاستراتيجية والتطورات التكنولوجية، انها تقع في سوء استيعاب الدول النامية لهذه الانماط والتطورات ومن خلال كل ذلك يخرج الباحث باستنتاجاته حول هذه القضية .

١٩٨٣ تبين ان الديون الخارجية ساهمت في هبوط معدلات النمو الاقتصادي للاقطار النامية الى ٢٪.

A. Singh (Industrial Policy in Developing Countries) in unido; Industry and Development, No. 23, 1988 P2.

UNIDO, Industrial Development, Global Report 1996 P11.

Ibid pp 19-39 (١١)

Ibid p61(١٢)

R. Kitchen andy. Weiss (Prices and Government Interventions in Development, No. 20. 1988

(١٤) علي مجيد الحمادي (دراسة تحليلية لمصادر النمو في القطر العراقي)، الصناعة، العدد الاول ١٩٨٩ .

P. David, Technical Change, Innovation and Economic Growth, Cambridge University Press, Cambridge, 1975.

H.G. Johnson; Technology and Economic Intersepenadence, Macmillan, London, 1975.

M. Simai (Interdependence and Conflicts) in Sijthoff and Noordhoff; The World Economy Akademiai Kiado, Budapest, 1980.

S.Deger and S.Sen; (Technology and Arms Production in Developing Countries) in UNIDO Industry and Development, No. 14, New

York, 1985
وطرق تحسين كفاءتها، بغداد ١٩٨٧ .

Secretariat of Unido (Industrial Policies and Strategies in Developing Countries) in Unidi, Industry and Development, No. 18, 1985.

Un; Economic and Social Council; op cit UNIDO, Industrial Development, Global Report, 1996 PP45-52

Un, Industry in the 1980s P164.

M. Shinohara; Op. cit P242.

(١٧) تُشمنغ شتي زُ -عفتشاخسف؛ (يُحخفف فُخه تُسهل case of the Korea) in UNIDO, Industry and Development. No. 26, Vienna, 1989 P3.

A.O. Hirschman; The Strategy Of Economic (١٨)